

ČESKOSLOVENSKÉ OPEVNĚNÍ (1935–1938) NA VOJENSKÝCH TOPOGRAFICKÝCH MAPÁCH

CZECHOSLOVAK FORTIFICATION OBJECTS (1935–1938) ON MILITARY TOPOGRAPHICAL MAPS

Peter Mackovčín, Martin Jurek

Katedra geografie, Přírodovědecká fakulta UP, 17. listopadu 12, 771 46 Olomouc, peter.mackovcin@upol.cz, martin.jurek@upol.cz

Abstrakt

V letech 1935–1938 byl v pohraničí dnešní České republiky podél nynější hranice s Polskem, Německem a Rakouskem vybudován systém betonových pevností (betonová hranice). Betonové objekty různého typu a stupně uchování jsou významnými antropogenními tvary v krajině. Autoři informují o předválečných německých topografických mapách znázorňujících rozmístění a typizaci obranných objektů v českém pohraničí. Tyto mapy nebyly dosud v české odborné literatuře uváděny.

Klíčová slova: pohraničí, opevnění, topografická mapa

Abstract

A system of concrete forts along the frontier with Poland, Germany and Austria was built up in the border zone of the former Czechoslovakia in the years 1935–1938. These concrete objects of different types and preservation are important anthropogenic landforms in the contemporary landscape. Authors report about pre-war German topographic maps showing location and classification fortification objects in the Czech borderland. These maps have not been mentioned in the Czech literature up to now.

Key words: border zone, fortification, topographical map

PARALELY KRAJINÁŘSKÝCH ÚPRAV NA KAČINĚ

LANDSCAPE PARK KAČINA IN CONTEXT WITH OTHER DESIGNED AREAS

Martin Weber, Markéta Šantrůčková

Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i., Květnové nám. 391, 252 43 Průhonice, weber@vukoz.cz, santruckova@vukoz.cz

Abstrakt

Komponovaná krajina v okolí zámku Kačina vznikala ve vazbě na dřívější osnovu krajiny Novodvorská od konce 18. století a v první polovině 19. století, kdy byly zakládány i jiné významné krajinářské úpravy. Tato díla se vzájemně ovlivňovala a inspirovala, můžeme mezi nimi vysledovat řadu vazeb a vlivů. Příspěvek se zabývá problematikou historických paralel, ovlivňujících vznik a podobu zdejších komponovaných krajinářských úprav. Jsou v něm nastíněny dobové ideové vazby a souvislosti mezi Kačinou a vybranými lokalitami v Evropě a v České republice.

Klíčová slova: historická kulturní krajina, komponované krajinářské úpravy, ideové paralely

Abstract

The designed landscape surrounding Kačina chateau was created from the end of the 18th century till the first half of the 19th century. Previous Baroque landscape design activities were enhanced and modified. At the same time, other important landscape parks were founded. The creators of parks founded inspiration in the other areas. The paper focuses on the parallels and inspiration for the landscape designing activities round Kačina and Nové Dvory by other European and Czech landscape parks.

Key words: cultural landscape, designed areas, inspiration and ideas

MATRIKA ROSTLIN DENDROLOGICKÉ SPOLEČNOSTI – VÝZNAMNÝ DOKUMENT O HISTORII INTRODUKCE DŘEVIN DO ČECH – JEHLIČNANY

REGISTER OF THE DENDROLOGICAL SOCIETY – AN IMPORTANT DOCUMENT ON HISTORY OF THE WOODY PLANTS INTRODUCTION TO BOHEMIA – CONIFERS

Ivo Tábör

Botanický ústav AV ČR, v. v. i., Zámek 1, 252 43 Průhonice, tabor@vukoz.cz

Abstrakt

Pro introdukci dřevin na naše území má zásadní význam činnost Dendrologické společnosti v Průhonicích. Svědčí o tom i významný dokument – Matrika rostlin Dendrologické společnosti, která zachycuje období introdukce v letech 1909–1924. V rukou psané knize, která čítá 10 050 položek, je zapsáno 434 položek jehličnatých dřevin, 3 780 listnatých dřevin a 5 836 peren. Všechny položky s doplňujícími údaji byly převedeny do elektronické podoby, aby bylo možné jejich detailní zpracování. Tento příspěvek hodnotí jehličnaté dřeviny. Aby bylo možné jejich srovnání s jinými historickými prameny, byly původní názvy dřevin doplněny o současné korektní jméno a používané synonymum dle Farjona (2001), autoři pojmenování druhů byli porovnáni v rámci International Plant Names Index IPNI (www.ipni.org) a jména kultivarů dle Krüssmanna (1972). Tento upravený seznam bude podkladem pro zpracování souborného seznamu introdukovaných dřevin na naše území. Dle získaných údajů práce podrobně hodnotí jednotlivé taxony z hlediska jejich původu a další životaschopnosti.

Klíčová slova: introdukce, jehličnany, Dendrologická společnost

Abstract

For the introduction of woody plants to our territory, activities of the Dendrological Society in Průhonice are of fundamental importance. This is evidenced by a significant document – Register of plants of the Dendrological Society that captures the introduction in the years 1909–1924. In a handwritten book, which contains 10,050 items, there are listed 434 items of coniferous plants, 3,780 items of broad-leaved trees and 5,836 perennials. All items including additional data were converted into electronic form to allow their detailed processing. This paper evaluates coniferous plants. In order to compare them with other historical sources, the original names of woody plants were supplemented with the current correct names and the synonyms used by Farjon (2001), the authors of species naming were compared within the bounds of IPNI (www.ipni.org), and the cultivar names according to Krüssmann (1972). This revised list will serve as a basis for developing the collected list of introduced woody species into our territory. According to the obtained data, this work in detail evaluates the individual taxa in terms of their origin and subsequent viability.

Key words: introduction, conifers, Dendrological Society

STANOVENIE VEĽKOSTI GENÓMU HYBRIDNÝCH TAXÓNOV RODU *PRUNUS* L.

DETERMINATION OF THE GENOME SIZE OF HYBRIDOGENOUS TAXA OF GENUS *PRUNUS* L.

Adela Kišacová¹, Ľuba Ďurišová¹, Ľudmila Galuščáková², Tibor Baranec¹

¹Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, Katedra botaniky, Trieda A. Hlinku 2, 949 76 Nitra, Slovenská republika, tiber. baranec@uniag.sk, xkisacovaa@uniag.sk

²Katedra botaniky a genetiky, Fakulta prírodných vied, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Nábřežie mládeže 91, 949 76 Nitra, Slovenská republika

Abstrakt

Populácie hybridných taxónov rodu *Prunus* L. sa vyskytujú hlavne na okrajoch poľnohospodárskych pôd, kde sú významnou súčasťou prírodných biokoridorov. Cieľom práce bolo stanoviť veľkosť genómu vybraných hybridných taxónov rodu *Prunus* pomocou prietokovej cytometrie. Ako biologický materiál boli použité listy a semená taxónov *Prunus* × *fruticans*, *Prunus* × *dominii* a *Prunus* × *fechtneri*. Interným štandardom bola *Glycine max* cv. Polanka (obsah 2C DNA 2,50 pg). Skúmané vzorky boli zbierané na troch lokalitách v západnej časti Slovenska. Namerané hodnoty veľkosti genómu sledovaných taxónov sa pohybovali v rozmedzí 1,27–1,78 pg (listy) a 1,36–1,91 pg (semená). Vzájomným porovnaním získaných výsledkov cytometrických analýz sme zistili, že veľkosťou genómu spomedzi hodnotených taxónov sa vysoko štatisticky odlišoval taxón *P.* × *fechtneri*. Najmenšia veľkosť genómu bola zistená pri taxóne *P.* × *dominii*. Rozdiely vo veľkosti genómu zistené analýzou semien pri *P.* × *fruticans* a *P.* × *dominii* môžu naznačovať na prebiehajúcu hybridizáciu skúmaných taxónov v prírodných populáciách.

Kľúčové slová: hybridy *Prunus*, prietoková cytometria, veľkosť genómu

Abstract

The populations of hybridogenous taxa of the genus *Prunus* L. occur mainly at the edges of agricultural soils where they form a significant part of natural biocorridors. The aim of this work was to establish the genome size of studied taxa using flow cytometry. Leaves and seeds of *Prunus* × *fruticans*, *Prunus* × *fechtneri* and *Prunus* × *dominii* were used as a biological material. *Glycine max* cv. Polanka (2C DNA content 2.50 pg) served as an internal standard. The examined taxa were collected at three localities in the western part of Slovakia. The measured values of genome sizes of the evaluated taxa varied from 1.27 to 1.78 pg (leaves) and from 1.36 to 1.91 pg (seeds). By comparing the results obtained by cytometric analyses we found that the genome size of the taxon *P.* × *fechtneri* was statistically highly different from other evaluated taxa. The smallest genome size was detected in the taxon *P.* × *dominii*. Differences in genome sizes found by analysis of seeds of *P.* × *fruticans* and *P.* × *dominii* may indicate ongoing hybridization of examined taxa in natural populations.

Key words: *Prunus* hybrids, flow cytometry, genome size

VÝVOJ TRVALKOVÝCH SORTIMENTŮ A JEJICH UPLATNĚNÍ V EVROPSKÝCH ZEMÍCH PO POLOVINĚ XIX. STOLETÍ: ODRŮDOVÉ SORTIMENTY RODU *ARABIS* L.

DEVELOPMENT OF PERENNIAL VARIETIES AND THEIR USE IN EUROPE
AFTER THE MIDDLE OF 19TH CENTURY: VARIETIES OF THE GENUS
ARABIS L.

Jiří Uher

Mendelova univerzita v Brně, Zahradnická fakulta, Ústav zelinářství a květinářství, Valtická 337, 691 44 Lednice, uher@zf.mendelu.cz

Abstrakt

Soustředění co nejuplněnějších informací o dobových sortimentech okrasných rostlin je jednou ze stěžejních podmínek zachování hodnot historických sídel, parků a zahrad. Předkládané review shrnuje soustředěná data o vývoji sortimentů v zahradnické praxi často uplatňovaného rodu *Arabis* po polovině devatenáctého století s přihlédnutím k jejich skladbě v obdobích vymezených nejprůbojnějším architektonickým slohům.

Klíčová slova: huseníky, *Arabis*, odrůdy, historický přehled

Abstract

Development of ornamental plants varieties in the Czech region after the mid-nineteenth century: the varieties of the genus *Arabis*. Compilation of information about the contemporary varieties of ornamental plants is one of the main presumptions to sustain values of historical sites, parks and gardens. In the submitted review the data about development of *Arabis* varieties in particular architectural styles after the mid-nineteenth century are summarized.

Key words: Garden cress, *Arabis*, varieties, historical review

VÝZNAMNÉ PAMÁTNÉ STROMY V ČESKÉ REPUBLICE

THE IMPORTANT MONUMENTAL TREES IN THE CZECH REPUBLIC

Bohumil Reš

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 - Chodov, bohumil.res@nature.cz

Abstrakt

Pro spolupráci s organizací European Champion Tree Forum byly ze souboru památných stromů vybrány objekty jednotlivých stromů (soliterně rostoucí) s největším obvodem kmene ve výšce 130 cm nad zemí a uspořádány podle jména dřeviny. Mezi nejvýznamnější památné stromy patří např. Vejordova lípa, Lukasova lípa, Sudslavická lípa, Svatováclavský dub ve Stochově, Žizkův dub v Náměšti nad Oslavou, Körnerův dub v Dalovicích u Karlových Varů, Žizkův dub v Podhradí u Lichnice, Bzenecká lípa v Bzenci na Moravě (polykormon výmladkových kmenů, kde je obvod kmene ve 130 cm nad zemí neměřitelný), Klokočovská lípa v Železných horách, Tatobitská (Americká) lípa, Karlův dub v Praze Kolodějích, *Ginkgo biloba* u Augustiniánského kláštera v Brně, další v Královské oboře v Praze, tisy v Krompachu, Pernštejnský tis. Shromáždováním dostupných informací na úrovni Evropské unie můžeme získat důležité poznatky o péči a ochraně památných stromů.

Klíčová slova: památné stromy, Česká republika

Abstract

For cooperation with European Champion Tree Forum, units of individual trees with maximal perimeter (measured 130 cm above ground level) were selected from the register and arranged in the table. There are given some examples of the most significant monumental trees: Vejda's Lime Tree, Lukáš Lime Tree, Lime Tree near Sudslavice, Žizka's Oak in Náměšť nad Oslavou, Körner's Oak in Dalovice near Karlovy Vary, Žizka's Oak in Podhradí near Lichnice, Lime in Bzenec, Lime in Klokočov in Železné hory, Tatobit's Lime Tree, Karel's Oak in Praha-Koloděje, *Ginkgo biloba* near Augustinian's Abbey in Old Brno and other in Královská obora in Praha, yews in Krompach and yew near Pernštejn's Castle. By assembling the available information at the European Union level we can obtain important knowledge about the care and protection of monumental trees.

Key words: monumental trees, Czech Republic